

S. Nsl. rubiti, zarubiti koga gerichtlich pfänden, rubežen f.; cf. stsl. obrabati vastare, obrabiti circumcidere, — bljenje praedatio.

Raka.

O. Manus, potestas; rači adv. manibus, račica - čika parva manus, manubrium, urceus, račnica furca, collare, -nikū mantile, fideiussor, — čati se fideiubere; račoimlja dux, — koveti — jeti f. - tije manipulus; rad. ręk.

O. Rokovet in rokovat; roč. m. ring aus zwei zweigen um z. b. zwei pfähle zu verbinden; roča, ročka henkel; ročnica handhacke; oberoč manibus, zoberoč; na roke mi je, je pod mojo roko, slabo se roči es geht schlecht von statten itd.

P a š n i k.

Kako naj učitelj svoje učence spoznava.

Umni kmetovalec mora svoje zemljišče in umni vertnar dobro poznati lastnosti vsake rastline in cvetice, ako jih hoče dobro obdelovati. Tako mora tudi učitelj, kateri je svojim učencem kmetovalec in vertnar, na tanko poznati njih čut ali nprav po zmožnosti, značajnosti in kakošnosti, da more potem s slehernim učencem primerno ravnati, ter se nadjati od svojega prizadevanja dostojnega in vspešnega dobička; kajti brez določnega in vsestranskega poznanja duševnih moči svojih učencev, se ne dá misliti modrega in pravičnega vzrejevanja in verdevanja, in tudi ne pri naj boljši učiteljevi volji in prizadevnosti, ako on ta naj bolj važna odgojnikova vodila prezira, ter z vsakim učencem enako ravná. Ako učitelj pozná moči svojih učencev, more še le nauk tako vrediti, da ima res kaj dobička. Naj si tedaj vsaki učitelj prizadeva, da ne bode svojih učencev poznal le po imenu, starosti stanu, ampak da si prisvoji toliko važno umetnost, da bode osebno in posamesno poznal vse dušne moči svojih učencev. Za učitelja, živečega že več let v enem kraju, ni to tako težavno, ker on že pozná starše, ter si že iz nabranih skušenj marsikaj sam za-se v tem obziru prisvoji; ni pa to tako lahko mlademu in nastopnemu učitelju. Iz tega stališča so tudi vsi pravi pedagogi zoper pogosto prestavljanje

in menjanje učiteljev, kar naj bi se na dotičnem mestu nikar ne preziralo. Zeló se pa moti učitelj, ako sklepa že iz obnašanja do njega o dušnih močeh svojih učencev, ker vse to je dostikrat le prisiljeno in na videz. Bolj se pa dá o tem soditi iz obnašanja učencev med seboj, kjer se bolj proste čutijo in se zato tudi v pravi podobi pokažejo. Tukaj more učitelj kmali razsoditi, ali tovarš svojega součenca zaničuje in odriva, če se ž njim norčujo, ter mu ne dovoli nikjer pravice, ampak le on povsod gospodovati hoče. Prav lahko v takih primerljajih izbira prevzetneže in napuhneže. (Konec prih.)

Koristne stvari.

O zgodovini papirja.

(V idrijski čitalnici govoril J. L.)

„Zgodovina papirja je zgodovina omike človeške“. Papir in železo sta med mnogo drugimi koristnimi rečmi dve tako zeló imenitni snovi, da se po teh ravna sedanja človeška omika. Akoravno se za košček papirja ali za zarejevelj žrebelj, ki je pred nami na tleh, tako malo zmenimo, vendar ste ravno te dve reči zeló zeló potrebni za izobraženo ljudsko življenje. Ne bodemo preiskavali, kako važno je železo; govorili bodemo le o papirji.

Papir je bil prvi mogočni telegraf, po katerem so si ljudje svoje želje, misli i djanja naznаноvali; papir je bilo sredstvo, da so véde i umetnije dosegle sedanjo visoko stopnjo. Brez papirja bi danes Evropa ne imela visoke človeške omike pa tudi ne toliko napredka v vednostih i umetnostih, kakor v obertnji i tergovstvu i. t. d. Brez papirja bi bili tudi v verskih rečeh zaostali; nevednost bi bila vladala in tema bi pokrivala prostore, kjer danes sije čisto solnce in deli ukaželjnemu duhu obilo hrane.

Brez papirja bi knjigotiskarna umetnost za omiko človeško imela le malo veljave, in brez tega pisavnega orodja ne bi bile tiskarne nikdar tega storile za človeško omiko, ktere se dan danes ponosno veselimo. Če je res, kar slavni kemikar Liebig pravi, da je svetovna omika narodova toliko viša, kolikor več narod porabi mjila leto in dan; če je na dalje dognana resnica,